

SZCZUTEK

BLOGOSŁAWIENI MIŁOSIERNI

Rys. K. Grusa

Pan w sobolach: Nie rozumiem, dlaczego nie posyła się na front tych bosych żołnierzy? psują nam przecież efekt stolicy.

CZEM JEST POLSKA?

Mieli z tem dużo poeci zachodów,
Nad odpowiedzią też suszyli długo:
Jedni ją zwali Chrystusem narodów,
Drudzy ją zwali pawiem i papugą.
Ja powiem, wieszczów nie słuchając owych:
Polska — to pociąg kolei państwowych.

Noga za nogą, z biedą ledwie jedzie.
Szyb niema w oknach, ni ławek w wago-
[nach.
Ziąb i ciemności. Podróżni jak śledzie
Klną głośno, siedząc bliźnim na ramio-
[nach.
Najwięcej gości neutralnych na gapę
A na wagonie szyld piękny: P. K. P.

Ale nie wszystkim tak podle się jedzie,
Nie wszędzie takie wściekle węzowisko.
Jest kącik jeden na pociągu przedzie,
Gdzie niema zimna, mroku, ani ścisku,
Kącik zaciszny, błogi, idealny —
Zowią go sleeping czyli wóz sypialny.

Z MINISTERSTWA
SPRAW WOJSKOWYCH.

(Kwiatki autentyczne).

ROZKAZ DZIENNY M. S. W. nr. 194.

...Polecam szefowi depart. VIII. przy-
jść pod swoją opiekę 160 kłaczy I,
klasy, wybranych z transportu fran-
cuskiego, dołączyć do nich odpowie-
dną ilość ogierów i STWORZYĆ z
nich stadninę półkrwi.

Ładna historia!

ROZKAZ DZIENNY M. S. W. nr. 18941/IV.

...Zauważa się, że listy kwalifikacyjne
są wypełniane niedokładnie i niesu-

miennie. Zauważa się, iż nie należy po-
pełniać błędów ortograficznych, oraz
w rubryce przynależności nie należy
pisać: przynależność do stanu szla-
checkiego.

W GROBACH KRÓLEWSKICH
NA WAWELU

(autentyczne).

Starsza jejmość ogląda skrupulatnie
wszystkie sarkofagi, zapisuje skrzętnie
wszelkie objaśnienia przewodnika a
wreszcie pyta:

— No a gdzież tu leży ten ostatni?...
jak jemu tam było...

— Stanisław August?

Ci co tam wleźli, wyciągają nóżki
Na materacach prościutko wygodnie.
Pod głowę dano im białe poduszki,
Zdjęli koszulkę, ułożyli spodnie —
Zimno? To kryją brzuszki koldereczką
A jeśli głodni, mogą zjeść ciasteczko.

W wozie sypialnym podróż istna pycha!
Konduktor pilnie czuwa u kołyski.
Co im tam reszta! Niech stojąco zdycha
I niech na zimnie podmraża pyski
Pociąg prowadzi Ignac maszynista
Nie ma czym palić, zato ciągiem śwista.

O Polsko, Polsko, ty człowieku chory!
Jakoś niedobrze ci ta jazda wróży.
Czy wiedzą wszystkie twoje konduktory,
Gdzie kres, gdzie koniec szalonej podróży,
Czy wiedzą, siedząc w sleepingu na sofie
Że pociąg pędem gna ku katastrofie?!

Bury Jan.

— Nie. Ten król polski, co to nie.
dawno umarł... no... Franciszek Józef.

U LURSA

— Pan szanowny czemu nie służy
w wojsku?

— Ależ na miłość boską! Ktoś musi być
cywilem, bo nam wreszcie zabraknie
ludzi na ciągłe zmiany ministrów.

W „KRESACH“.

A — Czyż istotnie ta blondyneczka
jest z Nieświeża?

B: (niedosłyszający): Nie świeża? Pa-
nie! Wypraszam sobie podobne okre-
ślenia, to moja kuzynka.

PONIŻEJ ZERA

HISTORYJKA STOŁECZNA Z OSTATNICH DNI

Pan szef sekcji z ministerjum aprowizacji obudził się w złym humorze.

— Tatusiu, popatś, jaki młóz na sybach! — doleciało go seplenieniet trzyletniego synka.

Szefska ręka nerwowo przerzucała podczas śniadania kurjerki. Zawsze to samo. „Brak węgla“. „Znowu niema drzewa“. „Skandale i prowizacyjne“.

Pan szef zgnębiony podszedł ku oknu. Termometr wskazywał pięć stopni poniżej zera. Pan szef pokiwał głową, poczem cofnął się w głąb pokoju, a przerzuciwszy kilka stron w słowniku obcych wyrazów, wyrzekł z goryczą: *Et tu Brutto kontrakt me.*

W zamkniętym automobilu, zamknąwszy oczy, by nie wiedzieć, co się na świecie dzieje, pędził pan szef do biura.

— Ładna pogoda, panie Podskakiewicz, — powitał swego generalnego sekretarza.

— Lepsza taka niż żadna, panie szefie, — odparł nieoceniony sekretarz, ukończony słuchacz wyższej szkoły na łyżwach?

— Ileż tam mamy stopni?

— Pan szef pozwoli Reaumura czy Celsiusa?

— Wszystko jedno, do stu ..

— Około czterech do usług pana szefa.

Pan szef zamyślił się głęboko.

— Grozi nam rewolucja, — rzekł po chwili. Lud marźnie.

— Lód? Jakto lód, panie szefie? Przecież lód to zamrożona woda, — zauważył bystro sekretarz.

— Ależ lud, panie Podskakiewicz. Lud przez u, nie przez o z kreską!

— Z czym panie szefie?

Pan szef machnął ręką.

— Ludziom jest zimno, panie Podskakiewicz. Czy masz pan na to jakąś radę?

— Radę? — Pan sekretarz pomyślał chwilę. — Mam, panie szefie. Jak ciocię kocham, mam! Panie szefie, dla czego ludziom jest zimno? Bo wiedzą, że mróz. A skąd wiedzą, że jest mróz?

Z termometrów. Panie szefie, trzeba natychmiast..

— ...Zarekwirować termometry! — wykrzyknął tryumfalnie pan szef. Siadaj pan, panie Podskakiewicz, podyktuję panu zaraz okólnik... Ale, ale. Czemu to dziś od rana biją w dzwony?

— W dzwony, panie szefie?

— No tak, nie słyszy pan jak coś dzwoni?

— Ach, to to o tem myśli pan szef? E, nic, drobnostka, nie warto zwracać uwagi. To tylko pół miliona Warszawianków dzwoni zębami z zimna...

Równie gorączkowa praca wrzała w innych ministerjach. Ministerjum Kultury i Sztuki wydało trzy okólniki. Pierwszy z nich zabraniał zmiatania śniegu, aby nie psuć swojskiego krajobrazu; drugi kazał zastąpić krepą zrobioną ze złoczonego brązu płomień znicza pod kolumną wieszczą, aby nie drażnił zziębniętych widokiem ognia, który świeci, a nie grzeje; trzeci wreszcie zapowiadał rozrzuć między tłum dwóch milionów reprodukcji sztychu, przedstawiającego spalenie Savonaroli na stosie. Widok ten miał spragnionym ognia rzeszom zożydzić wszelki ogień.

Debata o mrozie była w sejmie bardzo gorąca. Jeden z lewicowych posłów zapewniał, iż obniżenie się temperatury w Warszawie przypisać należy napływowi do stolicy skostniałych, zimnych konserwatystów galicyjskich i poznańskich. Mowca energicznie doradzał parę tygodni rewolucji — na rozgrzewkę. Reprezentant prawicy polemizując z powyższymi wywodami, zalecał wyzyskanie dla celów opałowowych olbrzymich zapasów słomy „ukrytych (cytujemy stenogram) w głowach naszych szanownych kolegów zasiadających po lewej stronie tej izby“. Ks. poseł Okoń wyraził obawę o grożące obniżenie moralności ogółu. „Wobec strasznych mrozów — wywodził tarnobrzeński Demostenes — ogień piekielny przestanie być postrachem. Każdy będzie się chciał tam dostać!“ Poseł Kręzel zaproponował, aby wobec braku węgla kamiennego, wydobyć z pod wszystkich gmachów Warszawy złożone

tam ongiś kamienie węgielne i rozdawać je ludności aż do nadejścia transportów węgla. Wniosek uchwalono odesłać do komisji dla zwalczania analfabetyzmu.

Tegoż dnia cenzor generalny wykreślił w noweli znakomitego pisarza nowy i oryginalny zwrot: „Oczy miała jak dwa węgle“. W owych słowach dopatrzył się pan cenzor tendencji rewolucyjnych.

Rada miasta Warszawy, na zwołanem ad hoc posiedzeniu, uchwaliła zmianę nazwy ulicy Chłodnej na ulicę Apropizacji.

...Pan szef sekcji z ministerjum aprowizacji drzemał. Wtem jak burza wpadł do jego gabinetu sekretarz z okrzykiem:

— Teatr „Rozmaitości“ płonie!

— Aresztować Szyfmana! — zakomenderował pan szef i dorzucił: Moje auto!

Za chwilę szefskie auto pędziło ulicami Warszawy, miażdżąc co krok ludzi i zwierzęta, bez różnicy płci, wieku, wyznania i narodowości.

— Czemu tu takie tłumy? — zapytał wysiadając pan szef starszego pomocnika młodszego przodownika milicji miejskiej.

— Ano, panie szefie, — raportował policeman — zwiedziła się biedota, że ogień, to i przybiegła z całej Warszawy rozgrzać zziębnięte kości!

Tegoż dnia pojawiło się na murach miasta rozporządzenie, aby mieszkańcy składali w komisarjatch wszystkie otrzymane dotychczas kartki na opał, węgle, drzewo, koks, brykiety, gaz, naftę etc. etc. Kartki te miano, podług projektu pana szefa, układać w stosy na placach i ulicach Warszawy i podpalać je. Projektodawca obliczył, iż ten sposób spalania, wobec olbrzymich zapasów materiału, zapewni Warszawie temperaturę Sycylii podczas najbliższych pięciu zim.

Ludności podobał się ten projekt bardzo i masowo zaczęła składać bezużyteczne kartki. Na podwórzach komisarjatch piętrzyły się ich całe góry. Temu i owemu robiło się już ciepło na samą myśl, — gdy wtem ktoś gdzieś komus puścił na pasek zebrane zapasy.

Pan szef dostał półroczny urlop i wyjechał na południe. Gdzieś w okolicy przylądka Dobrej Nadziei, czy może Wysp złodziejskich...

Siut.

NAJWYŻSZA INSTANCYA

Rys. K. Grusa

Amerikanin: Nominacje wasze przechodzą chyba przez Sejm, nieprawda?

Dyplomata polski: O nie, daleko prościej — przez cicię!

NOWE KSIĄŻKI

Na rynku księgarskim ukażą się — wkrótce następujące książki:

Hacia: (b. minister) „O ślepych trafach, czyli jakim cudem zostałem ministrem”.

Biliński Leon „Cierniowa Korona” Dramat bez końca.

Wilson Woodrow. „Doktryna Monroego czyli Ameryka dla Amerykanów a Polska dla żydów”.

Poszwiński Adam. Wszystko dla miłej ojczyzny, czyli sposób nabycia majątku ziemskiego.

Podręcznik dla początkujących patriotów.

Rzepecki Karol. „O konserwowaniu pomników niemieckich”.

Sejm Polski (wydawnictwo zbioro-

we „Śmierć paskarzom”! „Sroga rekwizycja zboża” i inne uciężne historyjki.

Ponadto „Nagłe wnioski” — zbiór anegdot dla małoletnich. Wydanie przyjemne na miękkim papierze.

DLACZEGO?

— Dlaczego hr. ks. Orłowski nie został aprobowany przez rząd Argentyny jako poseł polski?

— Nie znają go w Buyenos-Ayres: nigdy nie handlował żywym towarem...

*

— Dlaczego ów „dyplomatyczny” pociąg, który przywiózł z Paryża do Warszawy galanterię kontrabandę — nazywał się „Polonia”?

Dlatego, że zawartość jego przedsta-

wiała istny obraz współczesnej Polski: trochę broni, a dużo luksusowej damskiej garderoby i — artykułów gumowych. Słowem: bardzo mało dla rządu, a wszystko dla — nierządu...

PRZYSŁOWIA NA CZASIE

Pomoże jak — głodnemu sekwestr zbożowy.

Wyłazi jak — głupstwo z uchwały sejmowej.

Nie — Paderewskiego brać na — kominiarki.

Czem Witos na wsi nasiąknie, tem w Warszawie trąci.

Nie każdemu księdzu — Okoń.

Daszyński Witosowi przygania, a o-baj djety biorą.

Głupich nie trzeba siać — i tak z nich posłowie urosną.

Niech chowa prawica, co wciśnięto w lewicę (dla urzędników).

Nie odrazu Kraków — Fedorowicza wybrał; musiał najpierw uwierzyć obietnicom Ewangelii, że „ostatni będą pierwszymi”.

Gdzie cienko — tam i najgrubsze długie nie pomogą.

TO PRAWDA

Petlura do swych sztabowców:

— Wnet będziemy z góry spoglądali na Polaków!...

Ktoś posłusznie wyraża lekkie zdziwienie.

— Gdy będziemy aeroplanami przed Denikinem uciekali do Prus.

PIĘKNEM ZA NADOBNE

Koło Pań ziemi X wysłało na front pakę papierosów. Od komendy miejscowej aż do sierżanta rachunkowego frontowej kompanii, każdy szczebel — „drogi służbowej” uznał za stosowne coś uszczknąć, aż zuchy dostali literalnie jeden papieros. Zbudowani tą pamięcią Koła Pań odesłali pakę — wkładając wystrzeloną kulę bolszewicką i kartkę z napisem „Szczodrym Niewiastom — równym darem odpłacają się wdzięczni obrońcy”. I powędrowała paka tą samą drogą służbową. Ale teraz pełni wyrzutów sumienia poprawiacze doli żołnierskiej uznali za słuszne jakoś odkupić swą chciwość. I Koło Pań otrzymało całą pakę zużytej a municyi.

NOWOBOGACCY W TEATRZE

Rys. M. Berezowskiej.

— Ładna rzecz taki teatr, gdyby tylko jeszcze urządzili kino w antraktach.

CÓRKA RADCY KRAUSA

(OPOWIEŚĆ WĘGLOWA)

„Węgiel jest życiem, węgiel jest wszystkim“ powiedział Lloyd George i przekreślił guzik kaloryferu w ciepłym gabinecie Foreign-Office. „Węgiel jest życiem, węgiel jest wszystkim“ — powtórzyła z uczuciem pani Helena na warszawskim zamku i ujęła w dłoń słuchawkę telefoniczną.

— Lucynko, życie moje, czy masz wszystko?

Lucynka ma wszystko, bo właśnie cztery ładowne „Peugot“ zwoziły mały zapasik do piwnicy. Czterech zimnie wytrzyma, ale coż zrobić?

— Znowu dziś nie palono! mruknął biały Anhellu w swym grobie syberyjskim i szturknął zmarzniętym piszczelem opiekunkę grobów Ellenai, która urodzona jest z łyzy wylanej na Golgocie.

— Zawracanie głowy! odpowiedziała szturknięta. Po dyabła od stu lat uczyl cię Słowacki marznąć!

Lecz cóż to wszystko pomódz może panu nadradcy Puckowi, który nie jest ani Lloydem Georgem, ani panią Lucyną, ani białym Anhellim, ani panią Heleną i wcale nie urodził się z łyzy wylanej na Golgocie. Jest panie tego, wielkim urzędnikiem w Małopolsce i tyle. Urząd urzędem, Polska, Polska, a tu zimno jak dyabli! Jak w żołądku starej Eskimoski, która zjadła na czczo trzy porcje lodów i poszła uczyć dzieci do szkoły w Zamościu.

— To mi, panie mój dobrodzieju cywilizacyja się nazywa. Wymyślili telefon bez a co dalej? Gdzie jest opał bez węgla. Żeby tak, panie tego pstryk i jest ciepło, potem pstryk i tramwaj jedzie, — pstryk i jest papier dla gazeciarzy. Temu z pierwszego piętra, co to dzieci uczy, przecież lepiej; trzydziestu uczniów w klasie, siadaj ośle, ziarnko do ziarnka, trzydzieści kawałków węgla. Jakby nie te ciągle święta, można by od biedy całą zimę przetrwać.

Nadradca Pucek jest wściekły. Hemoroidy wymagają ciepła. A już wszystko układało się wyśmienicie. Odnajeli pokój jednej „takiej“, panie tego, bo mówiła, panie tego, że ma trzech, majora kapitana i sierżanta, a każdy przywiezie jej furę węgla. I co się nie dzieje? — Właśnie ten kapitan zajeżdżał przed bramę z turą węgla; a tu bums! wzięli pannę do szpitala! Pan radca Pucek został na lodzie i wraca rad nie rad do magistrackiej asygnaty na 5 cetnarów.

— Masz tu stara 200 kor i pięć papierosów, dymaj z asygnatą na plac, może tam co wyskubiesz.

Pani nadradczyni wzięła ciepłą kielbkę i reformy., odmówiła krótką modlitwę do św. Barbary, patronki górników, pokłoniła się w pas wielmożnemu panu furmanowi, utargowała furę i jazda na plac węglowy.

Takich mądrych jak ona, było tam już setki. Wężowisko rąk i karuzele nóg, podartych pończoch i ostrzępionych portek, radca dworu i stróż, profesor i defraudant, handełes i ks. prałat. Niema, tak dobrze, szlak by cię trafił, familia w robocie. Weź pani te jatki, dzieci na wieś! Krzyk, wrzask i skowyt, krwawy deszcz hemoroidów i bolesne męczeństwo nagniotków. Jest także jedna panna służąca. Na środku placu czerni się nędzna kupka czarnego miału węglowego. „Hej ha! wesile, zarizały raka, jak mawiał Kość Lewickij, prezydent śp. zachodniej Ukrainy. Wystarczy w sam raz, jak co zostanie dwadzieścia osób dostanie, dwieście pójdzie do domu.

Celebrują pacholki magistrackie — dwojakiego autoramentu: jedni klną na czarno od dyabła, drudzy na czerwono od psiej krwi. — Pani nadradczyni przystanęła w kątku i odmawia nowennę do św. Antoniego Padewskiego, patrona urzędników. Aż docisnęła się do kupki, która znika coraz bardziej.

— Ta jakiej cholery ciężkiej pcha się Pani tutaj?! przedkłada grzecznie pacholek.

— Święty Antoni Padewski, obywatelu niebieski niech się stanie wola Twoja, niech zostanie kupka moja, modli się żarliwie nadradczyni Pucek. Czarny piach znika coraz bardziej. Stróż zdobył dwa cetnary. Handełes zrealizował asygnatę, profesor, prałat i panna służąca patrzą pożądliwym okiem na resztę. Pani radczyni zaczyna się buntować.

— Ależ ja mam asygnatę na 5 cetnarów!

— Nu to co z tego? Pani myśli, że ja jeszcze nie widział asygnaty! Niech Pani zapcha ją sobie do pieca. — Na wiosnę będzie węgiel.

— Ależ, proszę pana łaskawego... — Cofnij się Pani, pies z panią tańcował!...

Co robić? Św. Barbaro, św. Antoni Padewski, św. Ignacy Paderewski. — Pani nadradczyni ogląda przekłętą asygnatę i czyta raz jeszcze u spodu wielkimi literami Kraus, u dołu małym radca. Radca Kraus...

Nie wiedziała nigdy i nie słyszała, że taki jest, ale odczuła nagle wolę bożą. Św. Barbara i św. Ignacy

natchnęli ją widocznie. Pewnym krokiem występuje naprzód, mierzy ostrym wzrokiem pacholka magistrackiego i rzecze:

— Czy wy mnie nie poznajecie!?

— Odczep się pani, nie znam.

— Toż ja jestem siostra radcy — Krausa.

A wtedy stał się cud! Król magistracki oniemiał, wybałuszył ślepią, — skulił się boleśnie, zdjął czapę zgłowy i słodko wybełkotał:

— Ta joj! Ta czemu pani dobrodziejka odrazu nie mówiła! Chwileczkę zaczeknąć.

A gdy tłum się rozszedł z próżnemi rękoma, pocieszając, że może tymczasem pociepleje, pacholek uczynił dziwnie tajemny znak. Fura siostry radcy Krausa potoczyła się w głąb podwórza i stanęła wkrótce u wrót Sezamu. Św. Antoni Padewski uczynił cud. Rozwarły się podwoje, oczy pani nadradczyni uderzył cudny blask czarnych gór lśniącego węgla.

Okrzyk zachwyty cisnął się na usta, ale zmogła się, bo naokół świątyni na panowała cisza.

„Pachol“ namierzył również w milczeniu z czubem na furę węgiel pierwszej klasy i pomógłszy wyciągnąć wóz za dyskretną bramę, zamknął Sezam, a czapkując cztery razy, pożegnał siostrę radcy Krausa: Całuję rączki, całuję rączki, całuję rączki, całuję rączki!

Łzy radości oblały twarz pana nadradcy, który rzekł do siebie:

— Boże drogi! Widać zaraz, że już mamy polski magistrat! A gadają, że tylko przez protekcyę. — A właśnie, że nie, bo my przecież nikogo tam nie znamy.

To rzekłszy wyszukał pod pięciem cztery niedopałki „Chesterfieldów“ i ukręcił z nich nowego papierosa.

Z PARNASU POLSKIEGO

Jan Kasprówicz

W SZKOLE

Nauczyciel chce zaktualizować naukę i zainteresować dzieci armią.

— Poczem Jasiu poznasz żołnierza? Milczenie.

— No, chodzi zawsze z bronią.

— E, także z Manią, i z Helą.

— A poczem poznacie jenerała? znowu milczenie. Aż wrywa się jeden:

— Po nogach...

— Dobrze, powiedz no, Romciu, jak?

— Ma bardzo słabe...

*

Nauczyciel pyta się dzieci, chcąc naprowadzić je na wyraz „Uniform“:

— Gdy ujrzysz pięciu żołnierzy, co cię uderzy w stroju ich?

— Że każdy jest inaczej ubrany.

*

Nauczyciel przy historii poleca dawać odpowiednie przykłady z bieżącej doby.

— Czemu Achilles nie brał udziału w walkach pod Troją?

— Musiał mieć protekcję i dostał się do etapów!

— Dlaczego Odyseusz błakał się przez 10 lat po zdobyciu Troi?

— Pewnie wstąpił do Armii syberyjskiej, której ani nasze Naczelne Dowództwo nie może sprowadzić do kraju...

NA LWOWSKIM BRUKU

Podczas swego pobytu we Lwowie informował się pewien literat także o stosunkach dziennikarskich. Specjalnie interesował się tem, które dzienniki lwowskie są żydowskie.

— To bardzo łatwe do zapamiętania, brzmiała odpowiedź. — Żydowskimi są wszystkie nasze dzienniki, których tytuły mają cokolwiek choćby wspólnego z oznaczeniem czasu, a zatem: „Chwila“, „Dzień“, „Wiek Nowy“ itd.

— A jaka jest różnica między „Dniem“ a „Chwilą“?

— Że „Dzień“ można chwilę czytać, ale „Chwili“ przez cały dzień nie można.

*

Ameryka uszczęśliwiła nas łaźniami publicznymi i rozpoczęła to pranie brudów od Lwowa. Każdy kąpiący dostaje białinę i mydło. Uwagę lekarza zwraca w kąpieli jakiś zuchowaty Antek.

— Skądżeś ty taki czysty, chłopaku?

— A, bo ja się dziś już trzeci raz kąpie!

Antoni Lange

*

— Pamiętasz Kazik, jak paliliśmy na Stryjskiem do hajdamaków? A teraz za to nie chcą nam palić w klasie! W klasie IV. A. pewnego gimnazjum.

Czy pamiętasz Józiu, rok temu przyszły nam rano posiłki.

— Posiłki? Jakże?

— Dwójczyński i Brykowiec z III. B.

Z KRAKOWSKIEGO PODWÓRKA

Teatry miejskie w Krakowie do niedawna były bez konkurencji. Przed tygodniem dopiero przybył im groźny współzawodnik, gdy otwarto nowy prywatny teatr pod nazwą „Bagatela“. — Odtąd o dyrektorze miejskich teatrów mówią, że chory jest chronicznie na — bagatelę, która mu jednak bardzo dolega.

DAWNIEJ A DZIŚ

— Do kogo należały w wiekach średnich kraje nadbałtyckie?

— Do rycerzy mieczowych.

— A teraz?

— Do alfonsów z mieczami.

□□□

IGRASZKI ZE SPRAWIEDLIWOSCIĄ

Rys. M. Berezowskiej

Rój paskarzy: Hej chłopcy! silniej ściskajcie jej oczy — aż oślepnie zupełnie!

